

Boerin en robot: een goed duo

De boerin en de melkrobot kunnen het goed met elkaar vinden. Het robotmelken verlicht het fysieke werk, brengt sociale flexibiliteit en levert veel data-inzicht in de koeien. Drie dingen waar boerinnen zeker raad mee weten.

TEKST GRIETJE DE VRIES

Bij een bezoek aan een melkveehouder is het al lang niet meer uniek om een melkrobot tegen te komen. Integendeel, steeds meer boeren besluiten om bij het vervangen van hun oude melkstal of bij het bouwen van een nieuwe stal het melken over te laten aan een robot. Zo zijn er in Nederland inmiddels meer dan 4400 bedrijven met een melkrobot en is in Vlaanderen 10 procent van de melkveehouders overgegaan op automatisch melken. Dat de populariteit toeneemt, komt onder andere door jonge boeren en boerinnen. 'De nieuwe generatie melkveehouders is gewend om wat meer vrij te nemen en daarvoor is een melkrobot heel geschikt', ziet Marieke Scherphof, verkoopadviseur van Lely. 'Je zit dan niet meer vast aan de vaste melktijden.'

Van elke koe op elk moment alles bekend

Fien Lannoo, salesmanager aftermarket bij DeLaval Benelux, ziet ook vaak dat het de bedrijfsopvolgers zijn die de melkrobot wel zien zitten, waaronder veel jonge boerinnen. 'De jonge boerin is meer bereid om aan een andere manier van melken te beginnen. Het zijn ook vaak juist de jongeren, omdat zij al zijn opgegroeid met het werken met data. Zij zien daar vaak meer de waarde van in dan de

generaties voor hen.' De melkrobot levert namelijk veel data op, van elke individuele koe en tijdens elke melking meet de robot hoeveel melk er is geproduceerd, wat voor kwaliteit de melk heeft en nog veel meer. 'Eigenlijk is van elke koe op elk moment alles bekend en dat is informatie waar je veel mee kunt. Zo maakt het softwaresysteem dat bij de robot hoort, ook lijsten met bijvoorbeeld welke koeien minder produceren dan normaal. Daarnaast ontvangt de melkrobot gegevens van een halstransponder, die activiteit en vreetijd bijhoudt. Hierdoor krijg je ook de tochtige dieren goed in beeld', zegt Scherphof.

Dankzij die gegevens is het volgens Lannoo ook makkelijker om managementgericht te boeren. Daarmee bedoelt ze dat de tijd die niet meer in melken zit, nu kan gaan naar het in de gaten houden van de koeien en tijdig ingrijpen bij problemen. 'Een melkrobot is niet dé oplossing, maar dankzij alle data wel een medium om oplossingen aan te bieden'

Weg met de werkpiek

Voor boerinnen is er nog een aantrekkelijk voordeel van robotmelken. 'Melken blijft twee keer per dag dezelfde handelingen uitvoeren en dat is niet

JILDAU BROEKENS:

'DOOR DE MELKROBOT KAN IK HET OOK IN MIJN EENTJE AAN'

Jildau Broekens (25) is sinds een jaar in maatschap met Wâtte (56) en Trea (52) Abma op een bedrijf met 100 melkkoeien in Lippenhuizen. Ondanks dat Jildau niet is opgegroeid op een melkveebedrijf – haar ouders hebben een landbouwmechanisatiebedrijf – is ze toch boerin geworden. De melkveehouder die ze al langere tijd meehielp, bood haar aan om in maatschap te treden. 'Met die kans was ik heel erg blij, mijn hart ligt echt bij de koeien', vertelt Jildau.

In de gesprekken die daarop volgden, kwam het onderwerp melken al snel ter sprake. 'Het melken was wel iets waar ik mee zat. Ik vind het geen vervelend werk, maar fysiek wel zwaar. Ik wil het bedrijf ook graag in mijn eentje kunnen rondzetten, want op dit moment weet ik niet hoe de toekomst eruit komt te zien. Wâtte en mijn vader zullen me graag helpen denk ik, maar ik weet nog niet of daar een part-

ner bij komt die ook graag meewerkt op het bedrijf', vertelt Jildau. 'Toen kwam het idee om een melkrobot te nemen. Naast minder fysiek werk geeft het ook flexibiliteit en krijg je dankzij de data veel inzicht in hoe het met de koeien gaat.'

Na flink wat robots te hebben bekeken bij andere boeren, viel de keuze op twee melkrobots van Lely, die afgelopen oktober in gebruik zijn genomen. 'Eigenlijk is elk robotmerk wel goed, maar er zit wel verschil in de bijbehorende software. Dat is uiteindelijk waar je mee moet werken. Ik ben in mijn keuze daarin vooral op mijn gevoel afgegaan.'

Inmiddels is ze al helemaal gewend aan het nieuwe melksysteem. 'De eerste dagen waren wel even pittig, maar het went zo snel. Ik vind het heel relaxt, je kunt gewoon je ding doen zonder dat je met melkerstijd zit. Zowel fysiek als sociaal is robotmelken voor mij echt ideaal.'

goed voor je lichaam. En we willen het niet graag horen, maar we zijn als vrouw toch fysiek wat minder sterk dan mannen', vertelt Scherphof. 'Je houdt het werk op het bedrijf langer vol als je de fysieke arbeid kunt verlichten door bijvoorbeeld het melken over te laten aan een robot.'

Een andere reden die ze vaak hoort bij de begeleiding van boeren in de aanschaf van melkrobots, is de werkpiek. 'Ga maar eens na wat er allemaal rond de conventionele melktijden gebeurt: ontbijt of avondeten, kinderen die naar school moeten of jonge kinderen die naar bed gebracht moeten worden. En daar komt dan het melken nog bij', vertelt Scherphof. 'Met een melkrobot kun je de werkuren beter over de dag spreiden. Ideaal als je er 's ochtends of 's avonds even alleen voor staat, bijvoorbeeld als je partner op onregelmatige tijden buitenshuis werkt.'

Neem een kijkje bij anderen

Bij het overstappen op melkrobots komt wel wat kijken. Al vóór het installeren is er genoeg om rekening mee te houden. Er kan een hoop met melkrobots, maar dat hangt wel van de uitgangspositie af. 'In een bestaande stal kan in principe net zoveel als in een nieuwe stal, maar het verschil is dat je in een nieuwe stal de stal als het ware om de robot heen bouwt. In een bestaande stal is het wat meer puzzelen met de beschikbare ruimte die er is, maar ook dan is er nog heel veel mogelijk', legt Scherphof uit.

Als je overweegt over te stappen op een melkrobot, is de beste tip om bij veel melkveehouders langs te gaan die al werken met melkrobots. 'Maar kies van die bedrijven wel de stallen uit die bij jouw situatie passen', aldus Scherphof. 'Stel dat je niet de mogelijkheid hebt om een nieuwe stal neer te zetten, ga dan ook niet bij een nieuwe stal kijken. Dan krijg je een vertekend beeld van de mogelijkheden. Het is veel interessanter om te kijken hoe boeren in een vergelijkbare situatie het systeem hebben toegepast.'

De koe went sneller dan de boer(in)

Als uiteindelijk besloten is hoe de melkrobot in het bedrijf komt, begint de installatie en vervolgens het moment dat de robot in gebruik wordt genomen. Die eerste weken zijn volgens Scherphof het meest intensief. 'Je kunt die eerste week vergelijken met de eerste week dat je een baby hebt. We bieden dan een soort kraamzorg, de hele dag is er iemand aanwezig om te helpen alle koeien door de robot te sluizen', vertelt Scherphof.

De bedoeling is dat elke koe in de eerste twee dagen vijf keer door de robot komt, waardoor het

TIPS VOOR (POTENTIËLE) ROBOTBOERINNEN:

- Kijk veel bij melkveehouders die al robotmelken en ontdek zo wat het inhoudt en wat er allemaal kan op jouw bedrijf.
- Bedenk goed wat de gevolgen van robotmelken zijn voor de bedrijfsvoering en de dagindeling.
- Neem uitgebreide tijd om het computersysteem te begrijpen, want er is veel nuttige informatie uit te halen.

.....

patroon van twee keer per dag melken wordt doorbroken. 'Anders staan alle koeien weer op gezette tijden voor de robot te wachten om gemolken te worden, terwijl je juist wilt dat elke koe een eigen ritme krijgt. De koeien pakken dat vrij snel op, dat zie je ook aan de ophaallijsten die de computer maakt van de koeien die weer naar de robot horen te gaan voor een melking. De koe went eigenlijk sneller dan de boer.'

Zoek een nieuw dagritme

Dat laatste ziet Lannoo ook bij haar klanten. Wat sommige boeren soms vergeten volgens haar, is dat de dagindeling met een melkrobot rigoureus verandert. 'Elk mens heeft een vast ritme, voor een dag, voor een week en ook voor een maand. De overstap naar robotmelken verandert dat ritme grondig. De twee vaste melkmomenten vallen weg en andere zaken komen in een nieuw ritme. Bekijk het dagritme van tevoren en besef je hoe dit verandert en wat je nieuwe ritme wordt. Het is niet zo dat

Marieke Scherphof:

‘Je kunt die eerste robotweek vergelijken met een kraamweek’

er veel minder werk is als je niet meer zelf hoeft te melken. Het brengt echter wel flexibiliteit in je ritme die je anders niet had’, vertelt Lannoo. ‘Je gaat het bedrijf op een andere manier managen dan voorheen. Er zijn nog steeds koeien die je naar de robot moet brengen en daarnaast draait de melkrobot 24/7. Dat houdt in dat de robot meer uren draait

dan een melkstal, waardoor er frequent onderhoud plaatsvindt om storingen voor te zijn.’

Geduld met computers

Wat je volgens Fien Lannoo niet moet onderschatten, is de mate waarin de melkrobot computergestuurd is. En juist daarin is de boerin soms nog beter dan de boer, denkt ze. ‘Het klinkt misschien wat stereotiep, maar je hoort toch vaak dat de boerin degene is die de computerklussen doet. “Mijn vrouw is daar veel beter in dan ik”, hoor je wel eens van een boer als je begint over computerwerk’, vertelt Lannoo. Dat is bij robotmelken niet anders, ook omdat er met de bijbehorende software heel veel mogelijk is. Maar het kan wel een paar weken of zelfs maanden duren voor je elke functie hebt gevonden en begrijpt. ‘Ik zou ook graag adviseren om echt de tijd te nemen om het computersysteem goed te doorgronden. En misschien zijn vrouwen daar wel wat geduldiger voor’, zegt Lannoo met een knipoog.

KATRIEN VAN BEDTS:

‘S AVONDS HEB IK NU MEER TIJD VOOR MIJN GEZIN’

‘Bij het bouwen van de nieuwe stal kwam er een keuze. Wilden we zelf blijven melken, personeel aannemen of een melkrobot nemen?’, vertelt Katrien Van Bedts (32) uit Gierle, waar ze samen met haar ouders en oom in maatschap zit. Katrien heeft samen met haar man twee kinderen, Lien van 9 en Lars van 7. ‘Aangezien mijn ouders en oom ouder worden, komt het be-

drijf later op mij aan. Twee keer per dag 180 koeien melken vind ik fysiek te zwaar en personeel vinden is ook lastig. Toen kwam de melkrobot op ons pad en dachten we: dat moet het worden.’

Sinds december worden de koeien gemolken door drie melkrobots van DeLaval, die geplaatst zijn door Agro Leenaerts Techniek. Vorig jaar is op het bedrijf een

nieuwe stal gebouwd en het bedrijf is aan het groeien van 150 naar 180 melkkoeien. De hele stal is ontworpen rond het robotmelken. ‘We hebben één groep koeien met gestuurd koeverkeer. Dat houdt in dat alle koeien die naar het voerhek willen, eerst door een poort moeten, die selecteert of de koe eerst in de wachtruimte voor de robot moet of meteen door kan lopen’, vertelt Katrien. ‘Daarom hebben we eigenlijk heel weinig koeien die we op moeten halen voor het melken.’ De koeien geven nu meer melk dan voorheen in de melkstal, maar zijn wel wat gedaald in vetpercentage. Dat zit nu op 4,3 procent. ‘Dat komt doordat we vroeger twee keer per dag molken en nu lopen de koeien gemiddeld drie keer door de robot.’

Een van de leukste dingen aan het robotmelken vindt Katrien de gegevens die je krijgt van de koeien. ‘Ik zit graag achter de computer en ontdek steeds meer dingen die te zien zijn dankzij het computerprogramma dat de gegevens van de melkrobot verwerkt. En wat ook fijn is: ‘s avonds heb ik nu tijd om eens een ijsje te gaan eten met mijn gezin’, aldus Katrien.